

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Victor Boico, Ion Guzun

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpata Romanciuc Natalia și avocatul acesteia Lazari Constantin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Romanciuc Natalia XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în mun. XXXXX, str. XXXXX, nr. XXX, ap.XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.06.2015– 23.01.2017;

Instanța de apel: 05.04.2017 – 14.11.2017;

Instanța de recurs: 22.10.2018–05.02.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 23 ianuarie 2017, Romanciuc Natalia a fost achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. De către organul de urmărire penală Romanciuc Natalia a fost învinuită de faptul că în perioada 24.01.2013-24.04.2013, în baza contractului individual de muncă nr.4 din 24.01.2013, încheiat cu Ministerul Tineretului și Sportului a deținut funcția de director al Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe.

La 24.04.2013, prin Ordinul Ministrului Tineretului și Sportului nr.107p, contractul individual de muncă a încetat în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată cu Romanciuc Natalia, însă ultima nefiind de acord cu decizia adoptată în privința sa, a refuzat predarea ștampilei Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe pe care a deținut-o ilegal pe parcursul lunii mai a anului 2013.

În scopul asigurării posibilității de reprezentare a intereselor sale de către Duca Ion prin intermediul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, în eventualul litigiu civil cu Ministerul Tineretului și Sportului, care însă nu deținea licență de avocat și respectiv careva temei legal de a-i reprezenta interesele în instanță nu avea, fiind în posesia ilegală a ștampilei Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe în luna mai a anului 2013, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Duca Ion, intenționat a confecționat două ordine „cu privire la personal”, sub nr.nr.16p și 17p datate cu 05.04.2013, contrasemnate de ea și vizate

prin aplicarea amprenteii ștampilei Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, prin care s-a dispus „eliberarea d-nei Romanciuc Natalia din funcția de antrenor profesor al Școlii Sportive specializate de caiac-canoe cu sarcina didactică săptămînală de 9 ore, începînd cu data de 01.04.2013 și angajarea lui Duca Ion în funcția de antrenor profesor al Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe cu sarcina didactică săptămînală de 9 ore, începînd cu data de 01.04.2013”.

Conform registrului de evidență a ordinelor Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, astfel de ordine nu au fost înregistrate. Mai mult, din luna aprilie a anului 2013 pînă în prezent, în listele de personal a Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, în tabelul de evidență a folosirii timpului de muncă și alte documente interne, în calitate de antrenor profesor figurează Romanciuc Natalia.

Potrivit informației prezentate de Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe, Duca Ion nu a fost și nici nu este angajat al Școlii, respectiv nu a deținut careva funcție în instituția dată.

Continuând intențiile sale criminale, Romanciuc Natalia, tot în luna mai a anului 2013, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Duca Ion, a întocmit o procură, datată cu 15.04.2013 sub nr.15 „Cu privire la delegarea dreptului de a prezenta ȘSSCC în instanțele de judecată”, prin care Duca Ion a fost desemnat să reprezinte interesele școlii în instanțele de judecată.

Atât ordinul fictiv de angajare în funcție a lui Duca Ion cu nr.17p datat cu 05.04.2013, cât și procura „Cu privire la delegarea dreptului de a prezenta ȘSSCC în instanțele de judecată”, datată cu 15.04.2013 sub nr. 15, ambele cu date denaturate, au fost prezentate în cadrul dosarului civil nr.2-3622/13, intentat la 04.06.2013, de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, la cererea de chemare în judecată înaintată de către Romanciuc Natalia către Ministerul Tineretului și Sportului și intervenient accesoriu Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe, privind restabilirea în funcție și încasarea salariului.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpatei în baza art.361 alin. (2) lit.b) Cod penal, după semnele calificative - „confeccionarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, săvârșită de două persoane”.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare conform învinuirii formulate prin rechizitoriu cu stabilirea pedepsei 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere și de administrare/operare cu bunuri materiale și mijloace bănești în întreprinderi și instituții indiferent de forma de organizatorico juridică și tipul de proprietate pe un termen de 5 ani.

În argumentarea apelului declarat s-au invocat următoarele:

- probele prezentate de acuzare în susținerea învinuirii înaintate dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei, însă aceste probe nu au fost analizate și apreciate de instanță;

- din declarațiile martorilor audiați în timpul cercetării judecătorești, s-a stabilit că nimeni nu a văzut ordinele nr.16p și nr.17p, nici procura pe numele cet. Duca Ion pentru a apăra interesele în instanțele de judecată a ȘSSCC;

- în lista persoanelor care au dus ore și numărul orelor la ȘSSCC nu este indicat că Duca Ion ar fi dus careva ore în anul 2013, mai mult, acesta nici ulterior nu a activat în cadrul instituției date;

- instanța a ignorat și faptul că potrivit registrului evidenței ordinelor, la 05.04.2013 sub nr.16 a fost emis Ordinul cu privire la cursuri de formare profesională continuă, iar la 05.04.2013 sub nr.17 a fost emis Ordinul cu privire la desfășurarea competițiilor (memoria A. Zagumionov), nefiind înregistrate ordine sub nr.16p și nr.17p din 05.04.2013;

- la fel, nu a fost luat în considerație nici faptul că potrivit listei lucrătorilor ȘSSCC a Ministerului Tineretului și Sportului a R.Moldova la 01.07.2013, cet. I. Duca nu figurează în calitate de lucrător al ȘSSCC;

- din probele acuzării rezultă cert că N. Romanciuc, după ce a aflat că este eliberată din funcția deținută, acționând cu rea credință, nu a predat actele și ștampila instituției și folosindu-se de acest fapt, a eliberat, semnat și ștampilat actele vizate supra, iar în consecință ilegal i-a acordat cet. I. Duca dreptul de a acționa în instanța de judecată din numele instituției și de a solicita ulterior de la ȘSSCC a salariilor pentru orele și lunile pe care efectiv nu le-a lucrat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, apelul declarat a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Romanciuc Natalia a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.361 alin.(2) lit.b) Cod penal, la amendă în mărime de 600 unități convenționale, echivalentul a 12 000 lei.

5. Colegiul penal a constatat fapta și circumstanțele comiterii infracțiunii de confecționare, deținere și folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, *săvârșită de două persoane*, invocate în rechizitoriu. Colegiul penal a concluzionat totodată că, deși inculpata nu și-a recunoscut vina, în comiterea infracțiunii imputate, vinovăția acesteia este dovedită pe deplin prin: declarațiile martorului O. Roman, L. Zolotniuc, B. Filipenco și M. Zuba, precum și prin probele scrise: sesizarea Ministrului Tineretului și Sportului nr.01/1303 din 25.09.2013 (f.d.5-6, f.d.21-22 vol. I); ordinul Ministrului Tineretului și Sportului nr.107p din 24.04.2013, potrivit căruia se confirmă faptul că a încetat contractul individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată cu N. Romanciuc - directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, din 24 aprilie 2013 (f.d.7 vol. I); - ordinul nr.16p din 05.04.2013, semnat de către directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, N. Romanciuc, potrivit căruia se eliberează dna N.Romanciuc din funcția de antrenor profesor al ȘSSCC cu sarcina didactică săptămânală de 9 ore, începând cu data de 01.04.2013 (f.d.8 vol. I); - ordinul nr.17p din 05.04.2013, semnat de către directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe, N. Romanciuc, potrivit căruia se confirmă că a fost angajat dl I. Duca în funcția de antrenor profesor al ȘSSCC cu sarcina didactică săptămânală de 9 ore, începând cu data de 01.04.2013, însă de facto nu a activat în calitate de antrenor (f.d.9 vol. I); - ordinul nr.16 din 05.04.2013, semnat de către directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac - Canoe, N. Romanciuc, potrivit căruia s-a dispus deplasarea la USEFS pentru petrecerea cursurilor de formare profesională continuă, în perioada 05.06.2013 - 29.06.2013, cu păstrarea salariului profesorilor-antrenori, după cum urmează: O. Roman, S. Popovici, B. Iațiu, A. Sultan și L. Zolotnic (f.d.10 vol. I); - ordinul nr.17 din 05.04.2013, semnat de către Directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac - Canoe, N. Romanciuc, potrivit căruia s-a dispus desfășurarea întâietății deschise a ȘSSCC al MTS RM în memoria A. Zagumionov, la data 19-20.04.2013 (f.d.11 vol. I); - lista lucrătorilor ȘSSCC a Ministerului Tineretului și Sportului a R.Moldova la 01.07.2013, potrivit căreia se confirmă cu certitudine că I. Duca nu figurează în calitate de lucrător al ȘSSCC, ca antrenor la ȘSSCC (f.d.12 vol. I); - tabele

de evidență a folosirii timpului de muncă pentru lunile aprilie-iunie a anului 2013 a lucrătorilor ȘSSCC, potrivit cărora se confirmă că I. Duca nu figurează în calitate de lucrător, antrenor la ȘSSCC (f.d.13-15 vol. I); - contractul individual de muncă nr.4 din 24.01.2013, încheiat între Ministerul Tineretului și Sportului în persoana lui I. Cebanu – Ministru Tineretului și Sportului în calitate de „Angajator” și persoana fizică N. Romanciuc în calitate de „Salariat”, pe o durată determinată de 3 luni, ultima fiind angajată în serviciu în calitate de director al Școlii Sportive Specializate de Caiac - Canoe (f.d.35-38 vol. I); - cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta N. Romanciuc către Ministerul Tineretului și Sportului al RM, intervenient accesoriu ȘSSCC, privind anularea Ordinului MTS nr.107p din 24.04.2013 cu privire la încetarea contractului individual de muncă, cu restabilirea în funcția de director al ȘSSCC (f.d.39 vol. 1); - demersul directorului-interimar al ȘSSCC, O. Roman, din 02.05.2013 și demersul Ministrului Tineretului și Sportului nr.02/376 din 07.05.2013, potrivit cărora se confirmă faptul că N. Romanciuc refuza să predea ștampila ȘSSCC (f.d.32 – 33 vol. I); - răspunsul Șefului IGP al DP mun. Chișinău nr.4353 din 30.05.2013 la nr.02/376 din 07.05.2013 , potrivit căruia, urmare a explicării prevederilor legislației în vigoare, N. Romanciuc a transmis ștampila cu stema de stat persoanei desemnate în calitate de conducător al ȘSSCC (f.d.34 vol. I); - procura nr.15 din 15.04.2013 cu privire la delegarea dreptului de a reprezenta Școala Sportivă Specializată de Caiac - Canoe în instanțele de judecată, prin care se confirmă cu certitudine că procura este semnată de către directorul Școlii Sportive Specializate de Caiac - Canoe, N. Romanciuc, potrivit căreia în scopul desemnării persoanei pentru reprezentarea ȘSSCC în instanțele de judecată a RM, a fost delegat pe un termen de 3 ani, dl. I. Duca, care nici nu a activat de facto nici o zi la Școala Sportivă Specializată de Caiac – Canoe (f.d.41 vol. I); procura în cauză a fost prezentată de către I. Duca în instanța de judecată civilă în procesul civil intentat la cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta N. Romanciuc către Ministerul Tineretului și Sportului al RM, intervenient accesoriu ȘSSCC, privind anularea Ordinului MTS nr.107p din 24.04.2013 cu privire la încetarea contractului individual de muncă, cu restabilirea în funcția de director al ȘSSCC, astfel, instanța de apel a constatat că această procură fiind prezentată în ședința de judecată a produs efecte juridice; - procesul - verbal de ridicare din 22.10.2013, prin care de la Secția Juridică al MTS au fost ridicate: copia Registrului evidenței ordinelor pe anul 2013; Ordinul nr.16p din 05.04.2013 cu privire la personal; Ordinul nr.17p din 05.04.2013 cu privire la personal; demersul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe nr.18 din 08.07.2013; copia confirmării din numele O. Roman; copia procurii nr.15 din 15.04.2013; lista lucrătorilor ȘSSCC; demersul ȘSSCC nr.18 din 08.07.2013; demersul ȘSSCC nr.123 din 22.07.2013 (f.d.45 vol. I); - registrul evidenței ordinelor ȘSSCC, prin care se confirmă că potrivit căruia la 05.04.2013 sub nr.16 a fost emis Ordinul cu privire la cursurile de formare profesională continuă, iar la data de 05.04.2013 sub nr.17 a fost emis Ordinul cu privire la desfășurarea competiției (în memoria A. Zagumionov), în Registru nu sunt înregistrate ordinele sub nr.16p și nr.17p din 05.04.2013 (f.d.54-59 vol. 1); - procesul-verbal de ridicare din 14.04.2014, prin care de la O. Roman a fost ridicat Registrul evidenței ordinelor pe anul 2009 (f.d.121 vol. I); - Registrul evidenței ordinelor pe anul 2009 (f.d.122-167 vol. I); - procesul-verbal de examinare a obiectului din 10.03.2015, prin care a fost examinat Registrul evidenței ordinelor pe anul 2009, potrivit căruia la 05.04.2013 sub nr.16 a fost emis Ordinul cu privire la cursuri de formare profesională continuă, iar la 05.04.2013 sub nr.17 a fost emis Ordinul cu privire la desfășurarea competițiilor, totodată, în Registru nu sunt înregistrate ordinele sub nr.16p și nr.17p din 05.04.2013 (f.d.127 vol. II); - procesul-verbal de examinare a

obiectului din 10.03.2015, prin care au fost examinate actele ridicate la 22.10.2013 de la Secția Juridică al MTS (f.d.129 vol. II); - procesul - verbal de ridicare din 22.04.2015, prin care de la L. Zolotnic a fost ridicat registrul cu denumirea „M-ON 1, 8 an.2013, Balans” (f.d.148 vol. II); - procesul-verbal de examinare a obiectului din 23.04.2015, prin care a fost examinat registrul, ce este intitulat „M-O N 1, 8 an.2013 Balans”cu 193 file. De la fila 50 până la fila 86 sunt înscrise dispozițiile de casări, dispozițiile de plată, listele angajaților cărora li s-a achitat salariul din 04.04.2013 până la data de 24.06.2013 în toate aceste liste numele I. Duca lipsește. În luna aprilie a anului 2013 dispoziția de plată este semnată de N. Romanciuc, iar restul sunt semnate de O. Roman și de contabilul șef. Pe fila 129 este ordinul nr.17 din 05.04.2013 cu privire la desfășurarea competițiilor. Ordinul dat este semnat de către directorul N. Romanciuc cu ștampila umedă a ȘSSCC (f.d.149 vol. II); - registrul cu denumirea „M-0 N 1, 8 an.2013, Balans”(f.d.128, f.d.130, f.d. 150 vol. II);-ordonanța de disjungare a cauzei penale în privința lui I.Duca (f.d.169 vol. II).

Analizând totalitatea probelor prezentate de părți instanța de apel a conchis că în acțiunile inculpatei sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.361 al. (2) lit. b) Cod penal, iar concluzia primei instanțe precum că culpabilitatea lui N. Romanciuc nu a fost dovedită în ședința instanței de judecată este eronată.

Colegiul penal a apreciat ca fiind greșită concluzia instanței de fond precum că nevinovăția inculpatei reiese din faptul că nu a fost prezentat registrul despre care menționează N. Romanciuc, deoarece în speță nu s-a atestat că un asemenea registru ar exista în genere. Astfel, în Registrul evidenței ordinelor pe anul 2009 figurează că la 05.04.2013 sub nr.16 a fost emis Ordinul cu privire la cursurile de formare profesională continuă, iar la data de 05.04.2013 sub nr.17 a fost emis Ordinul cu privire la desfășurarea competiției (în memoria A.Zagumionov), astfel încât în Registru nu sunt înregistrate ordinele sub nr.16p și nr.17p din 05.04.2013 (f.d. 54-59 vol. I).

În continuare instanța de apel a mai reținut că, este nefondată concluzia primei instanțe precum că la caz nu se atestă nici un element care să denote falsul acestor ordine și a procurii, și că nu se atestă existența obiectului material al infracțiunii prevăzute de art.361alin.(2) lit. b) Cod penal, or, rezultă clar că în registrul de evidență a ordinelor, sub nr. 16 și 17 sunt înscrise alte ordine cu alt conținut și în privința altor fapte și persoane.

Soluționând chestiunea referitor la pedeapsa care urmează a fi stabilită inculpatei instanța de apel ținând cont de prevederile art. 61,75 Cod penal, a conchis că scopul pedepsei penale în speță poate fi atins prin stabilirea pedepsei non privative de libertate – amenda.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel cu recurs a contestat-o inculpata și avocatul acesteia C. Lazari, care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală solicită casarea acesteia și menținerea sentinței argumentând următoarele:

- instanța de apel a apreciat probele unilateral și a făcut trimitere selectiv la unele probe anexate la materialele cauzei;

- nu s-a luat în considerație că în ordinul de eliberare din funcție a lui N. Romanciuc nu a fost indicat cine va îndeplini funcția de director interimar al școlii și cui urmează a i se transmite ștampila și toate actele;

- ordinul Ministerului în care era indicată persoana care urma să dețină funcția de director interimar lui N. Romanciuc i-a fost prezentat la poliție, astfel că aceasta imediat i-a predat ștampila;

- conform legislației toate instituțiile și organizațiile sunt obligate să dețină două registre de înregistrare a ordinelor. Lui N. Romanciuc la poliție i-au fost prezentate două registre separate de înregistrare a ordinelor;

- existența a două registre separate de înregistrare a ordinelor se confirmă și prin sesizarea Ministerului Tineretului și Sportului din 25.08.2013 asupra căreia instanța de apel nu s-a pronunțat, unde este indicat că inculpata a înregistrat **retroactiv** ordinele 16P și 17P;

- ordinul nr.16 și nr.17 din 05.04.2013 sunt ordine generale pe școală, iar ordinele 16p și 17p sunt ordine personale deoarece conțin litera „P” ;

- registrul de evidență a ordinelor de personal a existat în realitate, însă acesta a fost ascuns sau nimicit, fapt care rezultă și din sesizarea Ministerului Tineretului și Sportului din 25.08.2013;

- I. Duca a fost angajat în calitate de antrenor în perioada 05-25 aprilie 2013, iar faptul că acesta nu figurează în tabelele de evidență pe lunile aprilie – iunie 2013 nu i se poate incrimina inculpatei, or aceasta în acea perioadă activa ca simplu angajat al școlii și nu avea acces la tabelele respective, or de corectitudinea întocmirii acestora erau responsabile alte persoane;

- inculpatei i s-a incriminat că ea a refuzat să predea ștampila și a deținut-o ilegal în perioada lunii mai 2013, însă în ordinul de eliberare a acesteia nu era indicat cui urma a i se transmite această ștampilă;

- registrul ȘSCC a fost ridicat prin procesul verbal în 22.10.2013 de la Secția juridică al Ministerului Tineretului și sportului, însă nu este clar cum acest registru a ajuns la Minister și nu se afla la locul lui în incinta școlii în baza cărui document oficial acesta a fost ridicat. Nefiind clarificate aceste circumstanțe așa zisa „probă” „registru” nu poate fi pusă la baza unei hotărâri de condamnare și urmează a fi declarată nulă în temeiul art.251 Cod de procedură penală;

- instanța de apel a enumerat în calitate de probe procesul-verbal de ridicare din 14.04.2014 și registrele de evidență a ordinelor, însă nu este clar ce demonstrează aceste probe;

-la descrierea probelor instanța de apel a introdus concluzii subiective, ilegale și neîntemeiate;

- la materialele cauzei nu există nici o probă prin care s-ar demonstra falsificarea ordinelor 16p și 17p din 05.04.2013 cât și a procurii nr.15 din 15.04.2013 care a fost prezentată în instanța de judecată de către I. Duca;

- ordinele 16p și 17p din 05.04.2013 nu au fost anulate și au avut efect juridic de la 05.04.2013 până la 25.04.2013;

- în decizia adoptată instanța de apel a transcris rechizitoriul și greșit a concluzionat că „în registrul de evidență a ordinelor Școlii ... astfel de ordine nu au fost înregistrate”.

7. Asupra recursului declarat, de către inculpata N. Romanciuc și avocatul acesteia C. Lazari a depus referință acuzatorului de stat, prin care solicită respingerea acestuia ca inadmisibil, deoarece decizia instanței de apel este riguros argumentată, legală și întemeiată.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta, urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal menționează că, potrivit art.415 alin.(1) lit.2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror noi probe prezentate instanței de apel, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să argumenteze decizia adoptată invocând temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului.

Consecvent, potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral, atât în fapt, cât și în drept, de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizându-se și posibilitatea administrării de noi probe.

În cazul examinat, motivul ce a stat la baza soluției casării hotărârii primei instanțe, a fost că instanța de fond greșit a apreciat probele prezentate de partea acuzării eronat pronunțând sentința de achitare pe motiv, că fapta inculpatei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

Astfel, instanța de apel reapreciind probele, a conchis că este incorectă concluzia instanței de fond cu privire la achitarea inculpatei și a casat sentința. Colegiul penal a conchis că prin probele cercetate s-a constatat că „*Romanciuc Natalia de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Ion Duca, intenționat a confecționat două ordine cu privire la personal sub nr.16p și nr.17p din 05.04.2013*” „*Romanciuc Natalia tot în luna mai 2013 de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Ion Duca, intenționat a întocmit o procură, datată cu 15.04.2013 sub nr. 15 „cu privire la delegarea dreptului de a prezenta ȘSSCC în instanțele de judecată” adică împreună și de comun acord cu Ion Duca au comis infracțiunea prevăzută la art.361 alin.(2) lit.b) Cod penal*

Prin urmare, instanța de apel rejudecând cauza a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță și ținând cont de prevederile art.394 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, în partea descriptivă a sentinței de condamnare a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, adică potrivit învinuirii înaintate inculpatei, și a reținut că Romanciuc Natalia a comis fapta împreună cu Duca Ion, în a cărei privință urmărirea penală prin ordonanța din 27 mai 2015 a fost disjunctă într-o procedură separată.

Astfel, instanța de apel constatând fapta comiterii infracțiunii de către Romanciuc Natalia, împreună cu Duca Ion, a stabilit de fapt vinovăția acestuia din urmă, încălcând principiul prezumției nevinovăției, prevăzut de art.21 din Constituția R.Moldova, art.8 Cod de procedură penală și de art.6§2 CEDO, care prezintă unul dintre aspectele procesului echitabil într-un caz penal.

Sub aspectul vizat, Colegiul enunță că instanța de apel urmează să ia în considerare că în hotărârile instanțelor de judecată nu trebuie să fie utilizate formulări din conținutul cărora ar rezulta că o persoană a săvârșit o infracțiune, în timp ce în privința acesteia lipsește o hotărâre de condamnare care a intrat în vigoare, sau o hotărâre de încetare a procesului

penal din motiv de nereabilitare, astfel că în cazurile în care sunt mai mulți învinuiți, iar cauza în privința unora este disjunctivă într-o procedură separată, în hotărâre se va indica despre săvârșirea infracțiunii de către inculpat împreună cu alte persoane, fără precizarea numelui și prenumelui lor.

La fel, unul din temeiurile invocate de partea apărării, care în opinia sa afectează hotărârea atacată, este și faptul că instanța de apel a apreciat probele unilateral și a făcut trimitere la unele probe anexate la materialele cauzei selectiv, iar asupra argumentelor apărării nu s-a pronunțat.

Articolul 389 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

La examinarea probelor care confirmă sau infirmă vinovăția persoanei, instanța de judecată urmează în hotărâre să argumenteze motivele admiterii sau respingerii probelor atât de învinuire, cât și de apărare, fiind obligată să aprecieze toate probele examinate în ședință, indiferent de faptul dacă sînt cuprinse în dosar sau au fost prezentate de părți în ședința de judecată.

Colegiul penal lărgit constată că, la judecarea apelului, instanța nu a ținut seama în deplină măsură de prevederile art.art.99-101 Cod de procedură penală și nu a apreciat fiecare probă separat adusă de participanții la proces din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, și nu s-a pronunțat în mod convingător asupra acestora.

În continuare cercetînd materialele cauzei Colegiul constată că, inculpata și avocatul acesteia în instanța de apel și-au exprimat dezacordul cu învinuirea formulată prin rechizitoriu invocând, că conform legislației toate instituțiile și organizațiile sunt obligate să dețină două registre de înregistrare a ordinelor. La instituția respectivă au existat două registre de înregistrare a ordinelor: un registru cu privire la personal cu litera – P și un registru general fără litera – P. Astfel ordinul nr.16 și nr.17 din 05.04.2013 sunt ordine generale pe școală, iar ordinele 16p și 17p sunt ordine personale deoarece conțin litera „P”.

Analizînd textul deciziei contestate instanța de recurs constată că instanța ierarhic inferioară *nu au dat careva apreciere acestor circumstanțe și nu s-au pronunțat argumentat asupra motivelor invocate în sensul apărării și doar evaziv și succint a menționat că în speță nu s-a constatat că un asemenea registru ar fi existat.*

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu a elucidat faptul dacă la instituția respectivă, reieșind din legislația muncii, ordinele cu privire la personal și ordinele generale pe școală se înregistrează în două registre sau în unul singur.

La acest capitol instanța de recurs mai menționează că, la materialele cauzei, pe lângă ordinele care i se incriminează lui N. Romanciuc că le-a falsificat (16P și 17P) sunt anexate și alte ordine și anume: Ordinul nr.107P din 24.04.2013 (f.d.7 vol. I) ordinul nr.271P din 13.10.2014, ordinul nr.655 din 15.10.14 (f.d.24-25 vol. II), nu a verificat și nu s-a pronunțat asupra versiunii apărării referitor la faptul că ordinele ce conțin litera „P” sunt ordine cu privire la personal și acestea diferă de ordinele cu același număr care nu conțin litera „P”, care în viziunea apărării sunt ordine generale și se înregistrează în registre separate.

În concluzie, Colegiul penal atestă că, motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției,

dând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanței de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc.

Colegiul constată că, în speță, instanța de apel și-a motivat insuficient decizia pronunțată și aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, examinând cauza penală prezentă cu abateri de la normele de procedură.

Așadar, Colegiul constată, că la examinarea cauzei, instanța de apel nu a respectat cerințele de judecare a apelului prevăzute în art.414 Cod de procedură penală, precum și nu a ținut cont de dispozițiile art.art.394 alin.(1) pct.1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, astfel că hotărîrea adoptată nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, se casează hotărîrea atacată și se dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La o nouă rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate de participanții la proces, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentîndu-și clar concluziile în decizia adoptată.

9.În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpata Romanciuc Natalia și avocatul acesteia Lazari Constantin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Romanciuc Natalia** și dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 28 februarie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Victor Boico

Ion Guzun